

Sygn. akt IV Ua 31/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Leon Popiel (spr.)
Sędziowie:	SSO Beata Łożyńska-Motyka SSR del. Tomasz Madej

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Czyżewska

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2013r. w Olsztynie

sprawy z wniosku **P. S.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 kwietnia 2013 r.

sygn. akt IV U 396/12

oddala apelację

/-/ SSO B. Ł.-M. /-/ SSO L. P. /-/ SSR T. M.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia z dnia 11 lipca 2012 nr (...) - (...) ZUS O/O. przyznał ubezpieczonemu P. S. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 26 stycznia 2011 r. w wysokości 15%.

W odwołaniu od teżej decyzji, ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji i przyznanie mu wyższego uszczerbku na zdrowiu.

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu P. S. prawo do jednorazowego odszkodowania pieniężnego z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu za dalsze 63 % (sześćdziesiąt trzy procenty) w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 26 stycznia 2011 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie ustalił, że w dniu 26 stycznia 2011 r. P. S. uległ wypadkowi przy pracy. W jego następstwie przebył ciężki uraz czaszkowo – mózgowy z zespołem psychoorganicznym pourazowym. Doznał też złamania kości piszczelowej lewej powikłanej ze stawem rzekomym. Sąd I instancji wskazał, iż ubezpieczony nadto doznał zwichnięcia okołoksiężycowatego lewego nadgarstka z martwicą kości księżycowatej oraz cierpi na pourazową niestabilność stawu kolanowego lewego. Sąd Rejonowy w Olsztynie ustalił, iż uszczerbek na zdrowiu będący następstwem przedmiotowego wypadku wynosi 78 %.

Sąd I instancji zważył, że kwestią sporną w niniejszym procesie było ustalenie wysokości procentowego uszczerbku na zdrowiu związanego z zaistniałym wypadkiem przy pracy. Dlatego też w tym celu Sąd powołał biegłych lekarzy neurologa, ortopedę i psychiatrę. Sąd Rejonowy podniósł, że biegli ci w swych jasnych, pełnych i logicznych opiniach wskazali, iż następstwem zaistniałego wypadku był:

a) ciężki uraz czaszkowo – mózgowy z zespołem psychoorganicznym pourazowym 50% z pkt. 9b rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r.

b) przebyte złamanie kości piszczelowej lewej powikłane ze stawem rzekomym 15% z pkt. 158a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r.

c) zwichnięcie okołoksiężycowate lewego nadgarstka z martwicą kości księżycowatej 8% z pkt. 130a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r.

d) pourazowa niestabilność stawu kolanowego lewego 5% z pkt. 156 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002r.

Sąd I instancji zważył, że biegli zgodnie podali, iż następstwem wypadku był ciężki uraz czaszkowo – mózgowy z zespołem psychoorganicznym pourazowym. Odnośnie złamania podudzia powikłanego ze stawem rzekomym Sąd Rejonowy podniósł, iż obecnie jest on wyleczony, jednak nadal utrzymuje się deformacja kostna podudzia, odczuwalne są dolegliwości bólowe a poszkodowany utyka podczas chodzenia. Z kolei uraz nadgarstka spowodował martwicę kości księżycowatej, która powoduje znaczne dolegliwości bólowe, ogranicza też funkcję nadgarstka. Nadto występuje też pourazowa niestabilność lewego stawu kolanowego, która również upośledza funkcję lewej kończyny dolnej.

Dodatkowo Sąd Rejonowy wskazał, że opinie sporządzone przez biegłych sądowych są pełne i jasne i nie nasuwają zastrzeżeń. Jednocześnie Sąd I Instancji podniósł, że zgodnie z regulacją rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. orzekanie o procentowym uszczerbku na zdrowiu jest kwestią dosyć, oceną, gdyż biegli orzekają w ramach ustalonych widełek dla konkretnego urazu i przy wyborze wysokości procentowego uszczerbku w ramach tego przedziału muszą brać pod „uwagę stopień nasilenia urazu” (przesłanka wybitnie ocenna), a w tej sytuacji jedynie wykazanie przez organ rentowy, iż biegli w sposób rażąco nieprawidłowy ocenili stan zdrowia ubezpieczonego (np. wbrew elementarnym zasadom wiedzy medycznej niesłusznie przypisał uraz do konkretnego wypadku, postawił złą diagnozę) mógłby uzasadniać podważenie opinii w tym zakresie.

Sąd I instancji podniósł, że organ rentowy nie zdołał podważyć opinii biegłych sądowych tym bardziej, iż wymieni w sposób wyczerpujący ustosunkowali się do zarzutów sformułowanych przez ZUS O/O. skierowanych do tychże opinii. W szczególności biegli wyjaśnili, iż nie ulega wątpliwości, iż ubezpieczony doznał ciężkiego urazu mózgu ze zmianami strukturalnymi, co zostało potwierdzone w dniu 4.02.2011 r. badaniem tomografem komputerowym. Stwierdzono wówczas pourazowe obszary o obniżonej gęstości tkankowej w obrębie płata czołowego i ciemieniowego prawej półkuli mózgowej oraz dość rozległe obszary w obrębie lewego płata skroniowego. W badaniu psychiatrycznym stwierdzono typowe objawy psychiatryczne organicznego zespołu mózgowego. Dlatego też Sąd I instancji przyznał wymienionemu jednorazowe odszkodowanie **za dalsze 63 %** (łącznie uszczerbek na zdrowiu z tytułu wypadku wyniósł 78%).

Apelację wniósł pełnomocnik organu rentowego, zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości. Wyrokowi temu zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego tj. przepisu art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 16 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, poprzez uznanie, że ubezpieczony doznał urazu wskutek wypadku przy pracy z dnia 26 stycznia 2011 r., powodujące długotrwały uszczerbek na zdrowiu w rozmiarze dalszych 63 %,

2) naruszenie prawa procesowego tj. art. 217 § 3 oraz art. 233 § 1 k.p.c. polegające na pominięciu dowodu z opinii nowego zespołu biegłych zawnioskowanego przez organ rentowy, uznanie okoliczności spornych za dostatecznie wyjaśnione, a także przekroczeniu granic swobody oceny dowodów.

W związku z powyższymi zarzutami pełnomocnik organu rentowego wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia tj. oddalenie odwołana ubezpieczonego ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Dodatkowo apelujący wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy: psychologa, neurologa i ortopedy na okoliczność niezdolności ubezpieczonego do pracy. W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, iż nie zgadza się z opiniami biegłych w zakresie oceny uszczerbku na zdrowiu spowodowanym urazem czaszkowo – mózgowym albowiem u ubezpieczonego w badaniu neurologicznym z dnia 20 października 2013 r. nie stwierdzono encefalopatii oraz ustalenia 15 % uszczerbku na zdrowiu w maksymalnej wysokości z P. 158a jak również przyjęcie przez biegłych 5 % uszczerbku na zdrowiu z powodu niestabilności kolana lewego.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł, co do zasady o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne prawidłowo poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne i prawne, jako znajdujące oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, jak również podziela dokonaną przez ten Sąd ocenę stanu faktycznego i wyciągnięte z tej oceny wnioski.

Niewątpliwie rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy wymagało wiadomości specjalnych z zakresu medycyny. Przeważnie Sąd I instancji dopuścił dowody z opinii biegłych ortopedy, psychiatry oraz neurologa, lekarzy o specjalnościach odpowiadającym schorzeniom, na które uskarża się odwołujący.

Podniesiony przez apelującego zarzut naruszenia prawa procesowego jak i naruszenia prawa materialnego jest chybiony. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej kontroli opinii biegłych pod względem ich zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Skarżący w apelacji, w ocenie Sądu II instancji, podejmuje jedynie polemikę z oceną i rozważaniami dokonanymi przez Sąd I instancji a odnoszącymi się do pisemnych opinii biegłych i wniosków przez nich poczynionych, w tym również opinii uzupełniających, na których to dowodach oparł się Sąd Rejonowy dokonując zasadniczych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń. W ocenie Sądu II instancji Sąd Rejonowy uzyskał od biegłych opinię zrozumiałą i wszechstronną, a następnie na skutek zarzutów organu rentowego zażądał od biegłych wydania dodatkowych opinii uzupełniających, których treść i wnioski również nie budzą żadnych wątpliwości.

Zdaniem Sądu II instancji sporządzone opinie (w tym opinie uzupełniające) w pełni zasługują na wiarę, albowiem zostały wydane przez osoby posiadającą specjalistyczną wiedzę medyczną, po zapoznaniu się z dokumentacją lekarską wnioskodawcy oraz zastrzeżeniami zgłaszanymi przez organ rentowy w toku procesu. Autorzy opinii w przekonaniu Sądu legitymuje się wysoką wiedzą medyczną, doświadczeniem zawodowym oraz znajomością zasad orzeczniczych. Sąd Okręgowy dał w pełni wiarę zawartym w opiniach wnioskowi są one, bowiem przekonywujące i obejmują pełną ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy. Biegli w sposób niebudzący wątpliwości uzasadnili, że stan zdrowia odwołującego powoduje, iż procentowy uszczerbek na zdrowiu spowodowany wypadkiem przy pracy w dniu 26 stycznia 2011 r. wynosi 78% według załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w

sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. Nr 234, poz. 1974).

Podnieść należy, iż biegły sądowy z zakresu psychiatrii, rozpoznał u powoda ograniczony zespół mózgowy – pourazowy powodujący długotrwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 50 %, wskazując na punkt 9 b tabeli uszczerbków (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r.) tj. „encefalopatia ze zmianami charakterologicznymi w zależności od stopnia”. Biegły swoją opinię wydał w oparciu o przeprowadzony wywiad, badanie lekarskie, akta sprawy i dokumentację lekarską. W ocenie Sądu Okręgowego, należy dodać, iż wbrew wskazaniom strony apelującej, stanowisko biegłego znajduje swoje potwierdzenie w szczególności w historii choroby (k. 21), z której wynika, że lekarz neurolog rozpoznał u ubezpieczonego w dniu 20 czerwca 2011 r. encefalopatię pourazową. Podczas kolejnych wizyt m.in. w dniu 28 września 2011 r., 12 października 2011 r., 30 stycznia 2012 r., 7 maja 2012 r. lekarz neurolog podtrzymywał swoje rozpoznanie w tym kierunku uznając, iż P. S. nadal cierpi na encefalopatię pourazową. Ponadto biegły w pisemnej opinii uzupełniającej w sposób klarowny i jasny odniósł się do zarzutów organu rentowego zgłoszonych w piśmie z dnia 31 grudnia 2012 r. i wskazał, że o rozmiarach uszkodzenia (...) świadczą zmiany strukturalne w mózgowiu uwidocznione w badaniu TK głowy (k. 111), a te są tak rozległe, że nie można ich zakwalifikować inaczej niż do pkt. 9 b tabeli uszczerbków. Zaś w badaniu TK, które w porównaniu do poprzednich badań z dnia 26 i 28 stycznia 2011 r. uwidoczniła została zdecydowaną progresją zmian w strukturach mózgowia.

Ponadto za wskazanym wnioskiem przemawiają testy psychologiczne wykonane w Oddziale (...)w E., które wskazują na bardzo ciężki uraz czaszkowo – mózgowy, który jak biegli (neurolog oraz ortopeda) w łącznej opinii uzupełniającej z dnia 4 lutego 2012 r. wskazali, pomimo leczenia pozostawił cechy zespołu psychoorganicznego o podłożu zmian organicznych w ośrodkowym układzie nerwowym. Karta informacyjna leczenia szpitalnego z okresu hospitalizacji ubezpieczonego w dniach od 28 lutego 2011 r. do 6 kwietnia 2011 r. (k. 38 v), wskazuje, iż w powyższym okresie P. S. był badany przez lekarza psychologa. Z badań przeprowadzonych wielokrotnie od dnia 1 marca 2011 r. do 5 kwietnia 2011 r. przez lekarza psychologa wynika, iż ubezpieczony przebył ciężki uraz czaszkowo – mózgowy. Wszystkie powyższe wnioski oraz rozpoznania, w ocenie Sądu Okręgowego są uzasadnione również stanem zdrowia, w jakim znajdował się ubezpieczony po wypadku, którego skutkiem było rozległe złamanie kości pokrywy czaszki i który również był podstawą powstania zespołu psychoorganicznego pourazowego.

Aktualnie również ubezpieczony do dnia dzisiejszego ma problemy z koncentracją oraz pamięcią, nie pamięta o zaleceniach lekarza nie wie, jakie leki ma przyjmować, kiedy i w jakich dawkach. P. S. ma osłabione funkcje poznawcze, cechuje go spowolnione myślenie oraz zubożenie emocjonalne.

Łączna opinia oraz opinia uzupełniająca biegłych z zakresu neurologii oraz ortopedii zdaniem Sądu II instancji również zasługują na podzielenie. Nie można, przyjąć za zasadne twierdzenie organu rentowego, że nigdy nie odnotowano w dokumentacji medycznej wystąpienia u ubezpieczonego pourazowej niestabilności kolana lewego. Podnieść należy, że wniosek ten biegli wywiedli po uprzednim zgłoszeniu przez P. S. istniejącego problemu z kolanem lewym oraz po przeprowadzonym przez nich badaniu. Wniosek ten, jest logiczny i zasługuje na podzielenie tym bardziej, gdy zważywszy, że biegli w opinii uzupełniającej podkreślili, iż niestabilność kolana jest wynikiem przebytego ciężkiego urazu kończyny dolnej lewej ze złamaniem podudzia w czasie, którego doszło również do urazu stawu kolanowego, jako integralnej części kończyny dolnej lewej.

Odnosząc się do zarzutu skarżącego dotyczącego oceny uszczerbku na zdrowia w wysokości 15 % spowodowanej urazem układu ruchu tzw. deformacja kostna w miejscu złamania podudzia lewego „niewielkie zaniki mm lewej k. dolnej, chód utykający na ldk (bez skrócenia lewej k. dolnej)” przy zachowanej pełnej ruchomości w stawach kończyn dolnych, wskazać należy iż również i w tym zakresie biegli w uzupełniającej opinii łącznej jasno ustosunkowali się do zarzutu. Wskazali, iż w miejscu złamania doszło u ubezpieczonego do powstania stawu rzekomego, który w wyniku leczenia uległ wygojeniu pozostawiając deformację kostną podudzia i powodując utykający chód ubezpieczonego oraz dolegliwości bólowe w miejscu złamania. Biegli wskazany uszczerbek na zdrowiu zakwalifikowali do punktu P. 158a i przyjęli maksymalny procent tego uszczerbku tj. 15 %. Kwalifikacja ta jest uzasadniona albowiem dotyczy ona

złamania kości podudzia – w zależności od zniekształcenia, przemieszczenia, powikłań wtórnych, zmian troficznych i czynnościowych kończyny ze zmianami lub skróceniem do 4 cm. Wysokość uszczerbku przyjęta przez biegłych jest wartością ocenną, gdyż biegli muszą brać pod „uwagę stopień nasilenia urazu” jednak zdaniem Sądu Okręgowego wartość ta jest adekwatna do zmian, jakie nastąpiły w kończynie dolnej lewej w wyniku wypadku. Nadmienić należy, że ubezpieczony do dnia dzisiejszego utyka na lewą kończynę a samodzielny chód na pięcie kończyny dolnej lewej jest utrudniony zaś dolegliwości bólowe w miejscu złamania nadal się utrzymują.

Dokonując wnikliwej analizy treści pisemnych opinii biegłych, w tym opinii uzupełniających należy zauważyć, że dokonują oni szczegółowej argumentacji popartej specjalistyczną wiedzą i doświadczeniem życiowym. Sąd Okręgowy jeszcze raz zauważa, iż wobec szerokiego zakresu specjalności wydających ją lekarzy, opinie biegłych sądowych są pełne i wyczerpujące oraz wskazują na oddziaływania doznanego urazu na organizm powoda.

Wskazując na powyższe stwierdzić należy, że wnioski biegłych wyrażone w opiniach, są jednoznaczne i stanowcze, dlatego też, jako bezpodstawny Sąd Odwoławczy ocenił wniosek apelującego o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego zespołu biegłych. Ewentualne powołanie jeszcze innych biegłych można by uznać za powinność sądu tylko wtedy, gdy pierwotna opinia budzi istotne i niedające się usunąć wątpliwości, a zainteresowana strona wykazuje nieporadność w zgłaszaniu odpowiednich wniosków dowodowych. Takich wątpliwości nie wywołują zaś pisemne opinie lekarzy psychiatry, neurologa i ortopedy jak również później sporządzone przez nich opinie uzupełniające a przeprowadzone na zlecenie Sądu Rejonowego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że do dowodu z opinii biegłych nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności art. 217 k.p.c., nie można, bowiem przyjąć, że Sąd obowiązany jest dopuścić dowód z opinii kolejnego biegłego w każdym wypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony. Nadto podkreślono, że nie jest uzasadniony wniosek strony o dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego, jeżeli w przekonaniu sądu opinia powołanego biegłego jest na tyle wyczerpująca i przekonująca, iż wystarczająco wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych (patrz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 października 1998 r., I CKN 825/98, LEX nr 1108442, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2003 r., sygn. akt V CKN 1622/00, LEX nr 141384, z dnia 19 lutego 2002 r., II UKN 266/01, LEX nr 564472, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012, I UK 351/11, LEX nr 1215268)

W postępowaniu Sąd nie jest zobowiązany do poszukiwania opinii, która w rezultacie będzie korzystna dla strony, o ile dotychczas zgromadzone dowody w sposób wyczerpujący odpowiadają na postawione pytania. Sąd, ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a nadto winna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy, jako całość, dokonując wyboru określonych środków dowodowych i - wając ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji sprostął powyższym wymogom i dokonał prawidłowej analizy całokształtu materiału dowodowego, dlatego też żądanie pozwanego przeprowadzenia dalszego postępowania dowodowego poprzez przeprowadzenie nowego dowodu z opinii biegłych psychologa, neurologa i ortopedy jest nie zasadne.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO B. Ł. - M. SSO L. P. SSR del. T. M.